

МОТИВИ

към проект на Наредба № 7 за реда за придобиване, признаване и отнемане на правоспособност на брокерите на финансови инструменти и инвестиционните консултанти

Причини, налагащи приемането:

С Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (Директива 2014/65/ЕС) се създава регулаторна рамка за инвестиционните посредници и се въвеждат изисквания за техните служители.

Във връзка с изискването в Директива 2014/65/ЕС инвестиционните посредници да гарантират и да докажат, при поискване от компетентните органи, че физически лица, които предоставят на клиенти инвестиционни съвети или информация относно финансови инструменти, инвестиционни услуги или допълнителни услуги от името на даден инвестиционен посредник, притежават необходимите знания и компетентност да изпълняват задълженията във връзка с предоставянето на информация и оценка на подходяща и уместна услуга, възникна необходимост от промяна на чл. 77 от ЗПФИ, който транспонира чл. 25 от Директива 2014/65/ЕС.

С промяната в чл. 77 от ЗПФИ (изм. изцяло, бр. 64 от 2020 г., в сила от 21.08.2020 г.) се въвеждат три категории лица, към които се прилагат различни изисквания за знания и компетентност – лице, предлагащо финансови инструменти, инвестиционен консултант и брокер на финансови инструменти. Брокер на финансови инструменти, съответно инвестиционен консултант, може да бъде лице, което:

- ✓ притежава средно или висше образование – за брокер на финансови инструменти, съответно притежава висше образование – за инвестиционен консултант;
- ✓ отговаря на изискванията на чл. 13, ал. 4, т. 1-4, 6 и 7 от ЗПФИ;
- ✓ придобило е правото да упражнява дейност като брокер на финансови инструменти – за брокер на финансови инструменти, съответно като инвестиционен консултант – за инвестиционен консултант, или му е призната придобита квалификация за упражняване на съответната дейност;
- ✓ е изпълнявало задължения във връзка с предоставяне на информация, инвестиционни съвети на клиенти или инвестиционни или допълнителни услуги най-малко 6 месеца на пълно работно време.

Във връзка с промените в ЗПФИ възникна необходимост от актуализация на изготвения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 5.11.2003 г. за изискванията, на които трябва да отговарят физическите лица, които по договор непосредствено извършват сделки с финансови инструменти и предоставят инвестиционни консултации относно финансови инструменти, както и реда за придобиване и отнемане на правото да упражняват такава дейност.

Предвид обстоятелството, че промените, които се налагат в Наредба № 7 от 05.11.2003 г. за изискванията, на които трябва да отговарят физическите лица, които по договор непосредствено извършват сделки с финансови инструменти и инвестиционни консултации относно финансови инструменти, както и реда за придобиване и отнемане на правото да упражняват такава дейност (Наредба № 7), са съществени и многобройни, е изготвен проект на нова Наредба № 7 за реда за придобиване, признаване и отнемане на правоспособност на брокерите на финансови инструменти и инвестиционните консултанти, а действащата Наредба № 7 се предвижда да бъде отменена.

Проектът на наредба запазва номера на действащата Наредба № 7 в наименованието си с оглед налагането и утвърждаването му сред заинтересованите страни, както и поради запазване на кръга обществени отношения, които се регулират с него. Идентифицирането и отграничаването на новия и отменения нормативен акт ще се осъществява въз основа на пълното наименование на наредбата и датата, на която е приета, съответно обнародвана в „Държавен вестник“.

С проекта на наредба се предвиждат легални дефиниции на понятията „брокер на финансови инструменти“ и „инвестиционен консултант“, които са в съответствие с измененията на чл. 77 от ЗПФИ.

Предлага се систематизиране на нормите в проекта съобразно отношенията, които уреждат. Обособяват се самостоятелни глави относно:

- ✓ придобиването на правото за упражняване дейност като брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант;
- ✓ признаването на вече придобитата квалификация;
- ✓ сертификат, регистър и уведомяване;
- ✓ отнемане на правото за упражняване дейност като брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант;
- ✓ административнонаказателна отговорност за извършени нарушения,

с което се гарантират точното и пълно прилагане на изискванията на подзаконовия нормативен акт.

В проекта се предвижда изпитите за придобиване на право за упражняване на дейност като брокер на финансови инструменти или инвестиционен консултант да се провеждат поне два пъти годишно - през месеците май и ноември, като по този начин ще се осигури достатъчно време за подготовка и явяване на изпит на кандидатите. Във връзка с тази промяна се въвежда и срок за подаване на заявленията, който не може да е по-кратък от един месец.

Въвежда се изискване кандидатите да удостоверяват с декларация дали отговарят на изискванията на чл. 77, ал. 5, т. 2 от ЗПФИ. До този момент подобни изисквания бяха определени в чл. 3, т. 2, 5, 6 и 7 от Наредба № 7.

С цел повишаване качеството на изпитния процес е направено предложение разработването на изпитния тест да се възложи на изпитна комисия. Предлага се в състава на изпитната комисия да бъдат включени лица с професионална квалификация и опит в областта на капиталовите пазари, така че изпитната комисия да може ефективно да оценява наличието на професионални знания и умения на лицата, желаещи да придобият право да упражняват дейност като брокер на финансови инструменти или инвестиционен консултант.

В проекта се предвижда задължение за брокерите на финансови инструменти и инвестиционните консултанти да уведомяват Комисията за финансов надзор за сключен/прекратен договор с инвестиционен посредник – за брокер на финансови инструменти, съответно с лице по чл. 3 от проекта на наредба – за инвестиционен консултант, в 7-дневен срок от сключването/прекратяването. Към уведомлението се прилага заверено копие от договор, а в случай че в същия няма информация за заеманата длъжност – друг документ, удостоверяващ това обстоятелство.

За брокерите на финансови инструменти и инвестиционните консултанти, които нямат действащ и вписан в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 8 от ЗКФН договор с инвестиционен посредник, съответно с лице по чл. 3 от проекта на наредба, се въвежда задължение за представяне в Комисията за финансов надзор на уведомление относно извършената от тях дейност през предходната година, която изисква познания в областта на финансовите пазари, съответни на тези, които се изискват за упражняване на дейност като брокер на финансови инструменти, съответно като инвестиционен консултант. Към уведомлението

се прилагат удостоверителни документи. Прилагането на удостоверителни документи не е задължително когато няма промяна в дейността. Уведомлението се подава ежегодно, в срок до 31 януари на текущата година, а за извършвана от тях дейност през 2020 г. – в срок до 30.06.2021 г. По този начин ще се избегне в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 8 от ЗКФН да фигурират лица, които не упражняват дейност като брокери на финансови инструменти, съответно като инвестиционни консултанти, и съответно не извършват дейност, която изисква познания в областта на финансовите пазари, съответни на тези, които се изискват за упражняване на дейност като брокер на финансови инструменти, съответно като инвестиционен консултант. От своя страна това ще доведе до повишаване защитата на инвеститорите, както и повишаване сигурността на капиталовите пазари.

Въвеждат се предпоставки за откриване на производство по издаване на индивидуален административен акт за отнемане правото за упражняване на дейност на брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант. Предвижда се преди да бъде отнето правото за упражняване на дейност на основание чл. 23, ал. 1, т. 3 от проекта на наредба, лицето да има право да се яви на изпит за придобиване на право да упражнява дейност като брокер на финансови инструменти, съответно като инвестиционен консултант, на първата насрочена дата след изтичане на трите години, в които не е упражнявало дейност на брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант. По този начин на лицето се дава възможност да не загуби своята правоспособност. Предлага се лицата, на които е отнето правото за упражняване на дейност на брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант да могат да се явят отново на изпит не по-рано от 3 години от влизането в сила на решението за отнемането. Очаква се чрез посочения тригодишен срок мярката да има дисциплиниращ ефект.

Проектът предвижда решението за отнемане правото за упражняване на дейност на брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант да се вписва служебно в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 8 от ЗКФН. В деня на вземане на решението се оповестява информация за това на интернет страницата на Комисията за финансов надзор и се уведомяват на електронните им адреси брокерът на финансови инструменти или инвестиционният консултант, както и инвестиционните посредници, съответно лицата по чл. 3 от проекта на наредба, с които има сключен договор. От датата на приемане на решението, брокерът на финансови инструменти, съответно инвестиционният консултант, няма право да извършва дейност като брокер на финансови инструменти, съответно като инвестиционен консултант, и се задължава да върне сертификата в Комисията за финансов надзор в 14-дневен срок.

Във връзка с извънредната епидемиологична обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 през 2020 г. с решения на Комисията за финансов надзор се отмени провеждането на изпити за придобиване на правото за упражняване на дейност като брокери на ценни книжа и инвестиционни консултанти. Следвайки принципа за последователност и предвидимост се предлага в случай на насрочване на изпити за придобиване правото за упражняване на дейност като брокери на ценни книжа и инвестиционни консултанти до влизане в сила на наредбата, същите да се проведат по досегашния ред.

Съгласно някои от действащите секторни подзаконовни нормативни актове (Наредба № 7 от 05.11.2003 г. за изискванията, на които трябва да отговарят физическите лица, които по договор непосредствено извършват сделки с финансови инструменти и инвестиционни консултации относно финансови инструменти, както и реда за придобиване и отнемане на правото да упражняват такава дейност, Наредба № 28 от 10.05.2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит за професионална квалификация на застрахователните брокери и за признаване на квалификация, придобита в държава членка, и за регистрация на

материалите за професионално обучение, Наредба № 31 от 02.08.2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането, които отговорният актюер заверява, както и за формата и задължителното съдържание на годишния актюерски доклад по Кодекса за социално осигуряване и Наредба № 39 от 21.11.2007 г. за разкриване на дялово участие в публично дружество) Комисията за финансов надзор има задължение за оповестяване на информацията относно изпити и формуляри в бюлетина ѝ, което задължение се дублира с публикуване на съответната информация и на интернет страницата ѝ. Поради дублирането на оповестяването на информацията както на интернет страницата на Комисията за финансов надзор, така и в бюлетина, който също се публикува на интернет страницата ѝ, с проекта на Наредба № 7 се предлага да отпадне изискването за публикуване на информацията в бюлетин. По този начин съответната информация ще се оповестява само на едно място на интернет страницата на Комисията за финансов надзор, което ще доведе до недопускане на дублирането ѝ, като същевременно се запази високото ниво на публичност, прозрачност и информираност на обществото за дейността на Комисията.

С проекта се предлага отмяна на Наредба № 37 от 29.11.2006 г. за признаването на приетите пазарни практики, която е издадена на основание отменения Закон срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти.

Цели, които се поставят с приемането на наредбата:

С проекта на наредба се цели привеждането на Наредба № 7 в съответствие с чл. 77 от ЗПФИ, който транспонира чл. 25 от Директива 2014/65/ЕС, създаване на ясна регулаторна рамка и въвеждане на допълнителни изисквания към дейността на брокерите на финансови инструменти и инвестиционните консултанти.

Предвидените правила и ред за провеждане на изпитите за придобиване на правото за упражняване на дейност като брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант гарантират, че кандидатите са поставени в конкурентна среда и процедурата е ясна и прозрачна за всички участници, както и че след успешното полагане на изпитите, лицата притежават необходимото ниво на знания и компетентност да изпълняват задълженията си, които отразяват обхвата и степента на съответните инвестиционни услуги.

С проекта се цели повишаване качеството на изпита за придобиване на правото за упражняване на дейност като брокер на финансови инструменти или като инвестиционен консултант, провеждан от КФН, посредством привличане и ефективно участие на лица с подходяща квалификация в разработката на изпитните тестове и тяхната оценка, както и утвърждаване на принципите за опазване на поверителността на изпитните материали и избягване на конфликт на интереси при провеждането му.

С проекта на наредба се цели обезпечаване на актуалността на водения регистър по чл. 30, ал. 1, т. 8 от ЗКФН и се гарантира защитата на инвеститорите.

Предвидените в наредбата разпоредби във връзка с публикуване на подлежащата на оповестяване информацията ще доведат до запазване на високото ниво на публичност, прозрачност и информираност на обществото за дейността на Комисията.

Очаквани резултати от прилагането:

С промените в Наредба № 7 ще се постигне ясно и детайлно уреждане на условията и редът за придобиване, признаване и отнемане на правоспособност на брокерите на финансови инструменти и инвестиционните консултанти, както и допълнителните изисквания към извършваната от тях дейност.

С изпълнението на поставените пред проекта на наредба цели ще се гарантира повишаване защитата на инвеститорите и сигурността на капиталовите пазари.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Промените в Наредба № 7 няма да имат пряко отражение върху бюджета на Комисията за финансов надзор и не е необходимо осигуряване на допълнителни разходи/трансфери/други плащания. Прилагането на наредбата не е свързано с допълнителни разходи за поднадзорните лица.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба не съдържа разпоредби, които транспонират изисквания на правото на Европейския съюз, поради което не е приложена справка за съответствието му.

На основание чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове (ЗНА) проектът заедно с мотивите да бъде публикуван на интернет страницата на КФН. На основание чл. 26, ал. 4, изречение второ от ЗНА, срокът за предложения и становища по проекта, публикуван за обществени консултации, е 30-дневен.